

Conținutul Redactorului

si

Cancellari'a Redactiunii

si in

Strat'a tragatoriului (Lă-  
vésztosa), Nr. 5.

Scrierile nefrancate nu se voru  
primi decât numai de la corespon-  
denti regulari ai „Fed ratiunii.”  
Articolii trimisi și nepublicati se  
voru arde.

# FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va est Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Prețulu de Prenumeratiune

Pre trei lune . . . 3 fl. v.

Pre siese lune . . . 6 „ „

Pre annu întregu . . . 12 „ „

Pentru Romanii :

prea. întregu 30 Fr. = 30 Lei n

„ 6 lune 16 „ = 16 „ „

„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru inserțiuni :

10 or. de linia, si 30 or. tac'a tim

brale pentru fiesoc-care publica-

tiune separatu. In loculu deschies

20 or. de linia.

Unu esemplariu costa 10 cr.

## Invitare de prenumeratiune

la diurnulu politicu

# „FEDERATIUNEA“

pre triluniulu oct.—decemvre an.  
1872.

Prețulu pre acestu triluniu este . . . 2 fl. v. a.

Redactiunea.

Pest'a, 7./19. oct., 1872.

De candu primi Mithad pasi'a sigilulu viziralu d'in manile padisiacului, pericolulu in Oriente trecu in unu stadiu mai amenintatoriu, si intregulu orizontu alu imperiului ottomanu e acoperitu cu nori negrii cari prevestecu apropierea si descarcarea unei fortune grave. Tactic'a noului ministru-presiedinte turcescu insufla cele mai mari temeri pentru una rezolvare fortiate a cestiunii orientale, ca-ci elu delaturandu, conformu usului practicanu in Turci'a, totu sistemulu lui Mahmud, se afla acum'a lipsitu de veri-ce consiliu, in reformarea si reedificarea ruineloru, intocmai ca si predecesorele seu. In acesta incurcatura elu are trebuintia de unu planu, precum fan avutu pre alu loru Ali si Mahmud, de acelu planu pretiosu, care se-i asigure pre unu tempu influentia a supr'a Sultanulu si, prin urmare, potera in imperiu. Ali inventa la tempulu seu famosulu planu alu schimbării succesiunii la tronulu Sultaniloru, care causa atatu de mare neplacere diplomatiloru europeni. Mahmud amagi pre Sultanulu lipsitu in continuu de bani cu noua era financiaria si mai tardu agita contr'a inventiunii lui Ali pentru ca apoi se faca unu fiasco mare, si acum'a vine Mithad cu altu planu nou, care nu contine neci mai multu neci mai putienu, decât a schimbá reportele de protectiune a asié numiteloru state tributarie, Romanii si Serbi'a, câtra inalt'a Porta in reporte de dependintia mai strinsa, cu armata dependinta si cu una controla mai rigida a administratiunii. Ce e dreptu, ideea nu ar' fi rea, si pote ca ea va atinge placutu urechile fantastienui padisiacu, inse nu se pote executá asié de usioru precum crede dora Mithad. Facia de Serbi'a, spre esemplu, marele veziru trebuie se documenteze, cum si in câtu s'a violatu statutulu organicu d'in 1838, care garantéza Serbié una anumita nedependintia. E dreptu ca discursulu de tronul alu principelui Milanu, cu care a deschis scupcin'a serbesca, a facutu impressiune rea in Constantinopole, de-ora-ce tenerulu principe n'a aflatu cu calle d'a aminti espreasu despre reportulu seu de dependintia facia de suzeranulu turcu, inse existe ore vre-o formula stipulata prin conventiune, carea se prescria asié ce-va ?

Dreptu gravamenu contr'a domnitoriului Romaniei ar trebui apoi se se aduca incidentulu de la Brail'a, in urm'a carui-a guvernulu princiaru detrase essecuatur'a de la consululu grecescu. Epistol'a marelui viziru, trimissa in acesta affacere principelui Carolu, e unu adeveratu modelu de ingamfare impertinenta si perfidia turcesca. Marele viziru accentua in numit'a epistola respectulu câtra fermanulu imperialu in unu limbagi, care illustreza in modu chiaru drasticu politic'a agresiva a guvernului turcescu facia de poporele crestine si vecinii imperiului.

Acesta parte a programului de actiune a lui Mahmud a acceptatu-o si successorile seu, de-ora ce ea se nimeresce forte si pentru noulu planu alu noului viziru. Nu vomu a scrutá, daca acestu planu e productulu creeriloru fostului pasia alu Bagdadului, séu inspiratu d'in afara, inse daca damu credientu unei impartesfri a diurnului germanu „Deutsche Reichskorrespondenz,” atunci cestiunea orientale pare a fi trecutu in una fasa noua, facia de carea Prussia ié degiá puestiune, si inca contraria. Numitulu diurnulu oficialu predica cu una mare sinceritate diplomatica resbelu

de cucerire contr'a Turciei si vorbesce chiaru si despre eredele legitimu alu acestui imperiu. D'in parteni neci noi nu suntemu amici existintiei imperiului ottomanu in form'a lui de astu-d, ne dechiaramu inse contr'a veri-carei impartfri fortiate, ca-ci procesulu de descompunere trebuie se ermeza naturalminte conformu esgintiiloru poporeloru, cari constituiescu acestu imperiu, si cari nu trebuie se perda d'in vedere neci pre unu momentu ca orientele e alu loru si ca numai ei au a dispune de sortea loru.

De la lovirea d'in urma intre turci si muntenegrini, Turci'a concentreza fara intrerumpere truppe in provinciile locuite de crestini, unde ar' poté in totu momentulu erupe turburări. La confiniile Muntenegrului si in Ertiegovin'a campeza degiá una armata parata d'a incepe lupt'a, éra la Sieniti'a sunt inchise tote drumurile. Sarai-evo e centrulu toturoru truppeloru de operatiune, alu caroru numeru se urca la ominca cifra de 80.000 feciori. Lovirea de la Lipov'a deci are de basa unu planu bine precugetatu, ca-ci aceste ciocniri dese sunt numai precursorii marei catastrofe, carea, precum se vede va intreveni câtu mai curundu. E probabilu ca aceste ciocniri sistematice stau in legatura strinsa cu persecutiunile crestiniiloru d'in partea autoritatiloru turcesci. In tempulu d'in urma mai multi crestini fugira in Serbi'a d'inaintea furiei persecutoriloru loru. Calcandu in petiore conventiunea internationala esistente intre Serbi'a si Turci'a, dupa care veri-ce fugariu politicu pre territoriulu serbescu devine cetatienu liberu, autoritatile turcesci reclamara, prin intrevinerea personale a pasiei, pre oei persecutati. Se intielege ca serbiu refusa cererea turciloru, provo candu-se la acesta conventiune, ceea ce, dupa conceptulu turciloru, fu causa sufficienta spre a occupá militarescu confiniile Serbiei spre sudu. In facia acestoru provocări directe deci nu e mirare, daca poporatiunile crestine strivite de atrocitatea turculu si-au perdutu si ultim'a sperantia in iubirea de pace a turciloru si accepta cu doru signalulu, ca se franga jugulu despotismului osmanu.

## Discursulu deputatului Demetriu Bonciu,

pronunțiatu in camer'a Ungariei la 10. octomvre 1872, cu ocaziunea desbaterii speciale a proiectului de adresa, si cu privire la emendamentulu deputatiloru nationali romani.

Sinceru o marturisescu, ca mi-ar' fi mai placutu a nu vorbi. (Maritate.) Se pricepe, ca numai daca emendamentulu se primesce. Eu m'am inserisu, ca-ci amu fostu pregatitu, ca dora multi, séu mai multi nu voru primi emendamentulu, prin urmare am voitu se vorbescu intru aperarea emendamentului. Dara, dupa ce neci unulu nu s'a pronunțiatu, ca primesce séu ba emendamentulu, credu, ca am lucratu correctu, sustienundu-mi cuventulu, pre candu se va fi dechiaratu cine-va contra acceptării emendamentului.

De altumentrea n'am intentiunea, cu ocaziunea desbaterii acestui emendamentu, respective a desbaterii speciale a supr'a adresei, a desbata cestiunea nationalitatiloru; dar' a ni aretá in adresa dispușetiunea spre rezolvarea cestiunei de nationalitate, séu, pentru ca se me pronunțiu si mai claru, a ni aretá aplecarea d'a pune odata capetu cestiunii nationalitatiloru, alu de opor'unu, necessariu si si folositoriu.

Nu se pote negá, ca art. de lege 41, d'in 1848. nu indetulesce nationalitatele patriei, si, de si nationalitatele o respecteaza, ca lege obligatoria, dara dupa ce n'a esoperatu indetulire comuna, cestiunea de nationalitate existe si va esiste pana atunci, pana nu va fi mai fericitu resoluta. Acést'a o sciu toti, cari locuescu intre nationalitati, si sciu, ca sunt multi; dar' am auditu degiá accentuandu-se in mai multe programme, cum-ca nece nu existe cestiune de nationalitate, ca legea de nationalitati neci nu este neindestulitoria, ca neindestulirea acelor-a o manifesta numai unii membri ai sengerateceloru nationalitati si numai d'in interessu, ca pre umerii acelor-a nationalitati se se innaltie ei. Acést'a mai ca s'a facutu datina la cei ce urescu nationalitatele.

Placa-vi a crede, ca acesta assertiune este fara neci una basa; ca-ci daca cum-va unele nationalitati au astfelu de membri, despre cari nu fara basa s'ar' pote dice acést'a,

atunci credu ca acést'a la tota intemplarea este exceptiune si d'in exceptiune nu se pote face regula generala.

Contrariulu inse se pote documentá d'in istoria timpuriloru mai prossime.

Sunt siese anni de candu traimu in vietia constitutiunala; intrebundu dara, unde este casu, ca unulu séu altu membru de nationalitate s'ar' fi redicatu pre umerii nationalitatiloru; eu celu pucinu nu aciu, ca astfelu de norocu se fi ajunsu pre care-va. Inse sciu, ca astfelu de individi de nationalitate, cari au lucratu contra nationalitatii loru proprie, au fostu remunerati si cu acestu pretiu au ajunsu la ranguri.

On. camera! Ertati-mi, ca acum, candu este vorb'a despre neindestulirea nationalitatiloru, se vorbescu despre acea nationalitate, a carei sentimente le cunoscu si a carei unu modestu membru sum si eu, despre nationalitatea romana. Sum pre de plinu convinsu, ca cetatienu romanu ai acestei patrie, nu iubescu mai pucinu acesta patria, nu dorescu mai pucinu innaltierea acestei patrie, de câtu civii magiari ai acestei tierre, si ei neci nu dorescu altu-ce, de câtu, ca recunoscundu-li-se esistenti'a loru nationala, se pota traf in acesta patria la olalta cu magiarii, si se si-pota desvoltá si cultivá limb'a si cultur'a loru; nime se nu ié in nume de reu acesta dorintia a romaniloru, ca-ci jace in natur'a dreptulu de existentia. De altumentrea acést'a nu pote fi statulu spre stricatiune, ca-ci sum convinsu ca celu ce nu si-iubescu nationalitatea sa, séu si-intorce facia de la ea, si nu dorescu progressarea acelei-a acelu-a nu iubescu neci patria.

Indetulirea nationalitatiloru si in alta privintia va nasce virtuti salutarie, ca-ci daca nationalitatele si-desvolta propri'a loru cultura, atunci aceea nu se cultiva numai pentru ei, ci pentru patria intrega.

Acést'a este nusiintia nostra, nu inse intentiunea d'a nusiuf contra integritatii statului si la desmembrarea lui totala, precum suntemu suspiciunati.

Noi romanii o scimu, ca numai in acesta patria potem cu cautá si affá fericirea nostra, scimu, ca in acesta patria d'impreuna cu ungurii trebuie se traimu si se morimu, scimu, ca celu ce attaca statulu acestu-a si esistenti'a lui, attaca esistenti'a propriei nostre nationalitati, scimu, ca in tempuri critice suntemu chiamati a aperá d'impreuna cu ungurii patri'a, in vremuri pacifice d'impreuna cu ungurii a lucrá la crearea de institutiuni pacifice. Atunci inse, candu in aspiratiunile nostre nationale, imprennate cu patriotismu, neincetatu suntemu impedeati, caadu in cestiunea existentiei nostre nationale trebuie se luptamu contr'a poterei negatiunii, candu educatiunea si cultivarea nostra nu se considera de locu, cu tote ca onerele comune ale patriei si noi le portamu, ca si cei-a-lalti cetatienu ai patriei, pentru a caroru cultivare nationala statulu aduce ori ce sacrificiu, atunci nu lusti romanime in nume de reu, daca nu este indetulita; d'in care neindestulire, desvoltandu-se amaritiunea, in tempuri critice se sentu chiamati, innainte de tote se simantuesca propri'a loru esitentia nationala. Marturisescu, ca neci candu n'am sentitu mai mare nefricire pentru patria mea, ca atunci, candu — de-si in teneretiele mele — am vediutu câte nationalitati tote luptandu si sangerandu in caste contrarie. Sentiamentu mai mare de dorere ca patriotu neci candu n'am avutu, ca si candu am auditu ca cesteséu cele caste re reportatu victoria séu au sufferitu bataia, ca-ci in ambele casuri am sentitu, ca na o parte, ci patria este batuta si ca d'in victoria nu patria trage folosu, ci inimicii ei. Eu nu o dorescu, si credu, ca nici amicii mei de principie nu o dorescu, ca acést'a se se mai-intemple inca odata. Ci derimu, ca de aici incolo astfelu de lupte se nu se mai pota insemná in istoria venitoria a acestei patrie. Dorindu acést'a, numai asié ni-o potemu intipuf, daca, indetulindu-se nationalitatele, cul ur'a acelor-a se innainteza si facemu se incete in noi necesitatea, a sentí in noi chiamarea, ca in tempuri critice, innainte de tote, se aperamu esistenti'a nationalitatii nostre proprie; si in mediloculu astor-felu de sentimente, cutezu a affirmá si a dice, ca alu de necesariu si oportunu a ni aretá in adresa aplecarea si promptitudinea nostra spre rezolvarea, séu mai bine disu, spre intrecurmarea cestiunei de nationalitate; e oportunu, on. camera, facia cu coron'a, ca-ci sum convinsu, ca anim'a parintesca a Maj. Sale bate de o potriua pentru indetulirea si fericirea toturoru nationalitatiloru d'in acesta patria. Afiamu de necesariu on. camera, pentru ca, vediendu nationalitatele, cum-ca in adresa acesta directiune este desemnata, ca e un'a d'intre directiunile si misiunile venitoriului, cu liniscire si sperantia voru privi la venitoriu.

Fiindu vorb'a despre Ardélu, concedeti-mi, ca in pu-

cine cuvinte sè mi-dau si eu parerea in acèsta privintia. Ardèlulu este impreunatu cu tierr'a unguresca prin legea de uniune astfelu, in càtu ambele formeza una patria comuna, seu celu pucinu, ar' trebui sè formeze.

Corporalment este impreunatu, adeca in urm'a administratiunii, dar' nu este spiretualmente impreunatu. Eu d'in parte-mi asiù dorî, cã aceste duos tierre sè se impreune si in insufletire, si daca se potu astfelu impreună, atunci de securu voru fi solide.

Si acèst'a se pote ajunge, sè fimu numai cu incedere unulu catra altulu, sè fimu toleranti, sè fimu ecuitabili facia de marea majoritate a locuitorilor acestei tierre, si sum securu, cã relatiunile contrarie de asta-di se voru complanã si actual'a anomalia ardelenã va incetã.

Concede-mi ou. camera sè mai reflectezu la una impregiurare, ce s'a pronunsiatu aici la desbaterea adresei, si care nu o potu trece ca vederea. Prò en. nostru condeputatu Ionu Gozman a disu (Sè audimu;) cã elu nu este omu bigotu alu nationalitatii, si cã elu are una natiune gloriosa, adeca poporulu intregu alu acestei patrie; bucurosu primescu si eu acestu punctu de manecare si si eu d'eu, cã si pentru mine este poporulu politicu acelu-a, care este compussu d'in poporele acestei patrie, si si eu d'eu, cã natiunea magiara, diplomatice, este si a mea.

Dara d'eu acèst'a, nu potu primî calea si modulu, care nu este nici a acelei natiuni intregu, neci a partiloru ei senguratece, adeca nu pote fi calea constitutionalã; calea si modulu dlui Gozman, candu a d'isu, cã pretensiunea lui este, cã tierr'a sè se ingrigesca de noi, cã de nesce serantoci parasiti.

Eu, on. camera, nu sciu daca on. d. deputatu a luat parte atunci si in tempulu acelu-a, candu pretensiunile nationalitatiloru, in parte, s'au multimitu, de-si afara de constitutiune; dara sciu, cã eu atunci n'am luat parte si am fostu convinsu, cã numai pre cale constitutionalã se pote securu desbata acèsta cestiune si vorbi despre ea; inse sciu si aceea, cã pentru astfelu de serantoci numai vocea grației este ajutoriu si nu vocea dreptului, nu a constitutiunii, care se pote acceptã in una tierra constitutionalã. Recomendu amendamentulu spre primire. [Applause in stang'a.]

Margàu, 1. octomvre, 1872.

M'am fostu respicatu chiaru si apriatu, in respunsulu datu „unui invetiatoriu si publicatu in Nr. 36. „Fed.“ cã ce se tiene de celelalte facia cu scol'a d'in Margàu, acelea sunt nesce lucruri multa mai delicate, decãtu sè pota cadè in competintia d'lu anonsim, inse eccã minune! Dupa 5. lune de d'ile, numai ce sare iepurele d'in tufa, adeca: vine D. Iacubu Capusianu, invetiatoriu primariu in Margàu, si in Nr. 92 alu acestui pretiuitu diurnalu, cu una profunda filosofia aretandu-si opiniu-

## BOISIORIA

### LYSIMACHU.

(DUPA MONTESQUIEU.)

Dupa-ce Alesandru celu Mare nimici imperiulu Persiloru, elu voii cã omenii sè creda, cã elu estu fiulu lui Joue. Macedonianii erau indignati d'a vedè cã acestui principe i este rusne a avè de tata pre Filipu; nemultumirea lor crescu inca si mai tare vedendu-lu, cã primesce moravurile, datinele, vestimentele si manierele Persiloru; si toti si faceau remonstratiuni, cã au sacrificatu atãta pentru unu omu, care incepeã a-i dispreziu; inse omenii numai mururau in armata, necutediandu nimenea a vorbi la lumina.

Unu filosofu, cu numele Calistene, urmasu pre regele in espeditiunea sa. Salutandu-lu una data dupa datin'a greciloru: „Cum se pote, i disse Alesandru, cã tu nu me adori? — Innaltiate Domne, i respunse Calistene, tu esti capu a doue natiuni: un'a, sclava inca inainte de ce o-ai fi supusu, nu este mai pucinu sclava si dupa-ce o-ai subjugatu; cealalta, libera inainte de ce ti-a servitu a cascigã atãtea invingeri, a remasu libera si dupa aceea. Eu sum grecu, principe; si acestu nume tu l'ai ridicatu atãtu de inaltu, cã, fara de a-ti face insu-ti nedreptate, nu-ti mai este iertatu a-lu degiosf.“

Atãtu vitiele cãtu si virtutile lui Alesandru erau estreme: elu erã terribilu in man'a sa; acèst'a lu faceã crudu. Elu dede mandatulu, cã sè se taie petiorele, nasulu si urechile lui Calistene, ordinã cã sè lu inchida intr'una colivã de feru, si dispuse cã sè-lu porte asiè dupa armata.

Eu iubiam pre Calistene; si ori candu ocupatiunile mele mi lasau câte-va ore libere, le intrebuiniam pentru a-lu ascultã: si daca am vr'o iubire pentru virtute, eu o detorescu impressiuniloru, ce discursurile sale faceau a supr'a mea. Lu cercetã. „Te salutu, i dissei, nenorocitul illustre, pre care te vedu inchisu intr'una colivã de feru cã una fèra selbatica, pentru-cã ai fostu singurul omu d'in armata.

— Lysimachu, mi disse elu, candu me afu intr'una situatiune carea cere potere si barbatia, mi-se pare cã me afu la loculu meu. Intr'adeveru, daca n'asiu fi pre pamentu de cãtu pentru a duce una vietia voluptuosa, asiù crede cã

nei publice starea sa cea trista, d'ice totu una-data cã defectele aflatore le acèsta scola, pre langa tote baterile si sacrificiele sale, puse in caus'a instructiunii, nece pãna acum nu s'au inlaturatu — apoi tote cã tote — nu e recunoscutu nece acum de Cantore, de-si e intaritu de Prea Ven. Ordinariatu etc.

Spre molcomirea acoloru-a cari se interesedia si de de caus'a instructiunii d'in acèsta comuna montana, vinu a descoperi urmatoriele:

Dupa unu periodu tristu de mai multi anni, candu acèsta comuna numerosa a fostu lipsita de tote veniturile ei ce au debutu a incurge in spesele procesuali, locuitorii ei, cea mai mare parte ajunse la sapa de lemnu fiindu de alta parte forte ingreunati si cu contributiunea abie suportabile, nu au fostu in stare pãna acum, a-si renovã scol'a cea vechia, ci numai a o reparã dupa convenintia, avendu noi cu totalu alta intentiune mai nobila, adeca: cã sè ni edificãmu alta scola, intru unu locu mai corespundietoriu si aproape de S. Baserica, care scola sè corespundia intru tote splendorei Baserice, a carei-a frumsetia e una raritate.

Apoi zelulu desvoltatu de acèsta comuna brava intru redicarea acelei-a au fostu totu de-a un'a recunoscutu de càtra Prè Ven. Consistoriu Metropolitanu, care asemenea accepta se zelede, si facia cu noua scol'a edificanda, numai D. Capusianu nu vre sè scia nemica de acestea, ma nece aceea nu pote sè scia cã: in lume tote curgu dupa cursulu loru naturale, si cã nece acoperisulu nu-se pote pune pre unu edificiu, pãna candu fundamentulu si cladirea edificiului nu e gat'a — deci fiindu pentru noi timpurile vitrege, pre langa tota buna vointia nostra pãna acum nu s'a potutu.

Acum premergandu necesariile recerute, in urm'a ordinatiuniloru mai inalte, cascigandu-se loculu de multu doritu, facundu-se planulu si statorindu-se spesele preliminarie de lipsa la edificarea noiei scole, in sensulu Prè Ven. Cerculariu Metrop. Nr. 504 1872. a asternutu spre inalta aprobare, ce dobendindu-o ne vomu apucã de lucru. — Acestea cu acea simpla observatiune le aducu spre scientia On. publicu, cã sè se vedã cã: tota referad'a concernente-lui docente Iacubu Capusianu, e: un'a invintiune malitiosa, pre care nu lu dore de alta nemica, fara de Cantoratu, cãci, Domne, ce bine e a fi si cantore in Margàu.

Mi-inputa D. I. Capusianu cã: nu am' acceptatu sè respundia dsa la corespondintia „unui invetiatoriu“ aparuta in Nru 28. Fia-mi ertatu a observã cã: Subscrisulu, cã directore locale, vedendu descriendu-se unu neadeveru mare intru tota goletatea sa si-au tianutu de sacra devintia a face acelu, „unu invetiatoriu“ observatiunea convenita, si asiè nu am' potutu acceptã pãna ce D. Capusianu va esi cu respunsulu sau, care resupnsu fauritu au debutu mai antãiu sè treca prin multe metamorfoze, pãna ce si-au cascigatu facia sa cea palida, si desperata, cu care se presentã in pu-

indesertu mi-s'a datu unu sufletu mare si memoritoriu. A gustã placorele sensuali, este unu lucru, de care toti omenii sunt capabili. Nu vreu sè d'icu prin acèst'a, adause elu, cã asiù fi nesentitoriu: tu vedi prè-bine, cã nu sum. Candu ai venitu la mine, am sentitu numai decãtu ce-va placere, vedendu-te cã faci una fapta de barbatia. Inse, pentru Ddieu, acèst'a sè fia pentru ultim'a data! Lasa-me sè suferu numai nenorocirile mele, si nu fii atãtu de crudu pentru a-mi adauge inea si ale tale.“

— Calistene, i dissei, eu te voia cercetã in tote d'ilele. Daca regele te ar' vedè parasitu de omenii virtuosi, nu ar' mai sentì remuscãri in consciintia sa, elu ar' incepe a crede cã tu esti vinovatu. Ah! eu speru, cã regele nu va gustã placerea d'a vedè, cã amenintãrile sale me voru face sè parasescu pre unu amicu!“

Calistene mi disse una data: „Dieii memoritori m'au mangaiatu; si, de atunci, sentiescu in mine ce-va divinu, ce mi-a alinat de totu sentimentulu doreriloru mele. Am vedutu in somnu pre marele Joue. Tu erai langa elu; aveai in mana unu sceptu si pre capu una corona regesca. Elu te a aretatu mie, si mi-a disu: „Acestu-a te va face mai fericitu.“ Emotiunea in carea eram m'a desteptatu. M'am afiatu cu manele ridicade càtra cerin si nevoindu-me a d'ice: „Poternicule Joue, daca Lysimachu are sè domnesca, fã cã elu sè domnesca cu dreptate!“ Lysimachu, tu vei domni: crede unui omu care deve sè fia placutu dieiloru, fiindu-cã sufe.e pentru virtute.

Intr'ace'a, Alesandru audindu, cã eu am respectatu miseri'a lui Calistene, cã l'am cercetat si cã am cutezatu a lu compatimf, fù cupriusu de una noua farore: „Du-te, disse elu, si te lupta cu leii, nenorocitul, carui-a atãtu ti-place a vietui cu ferele selbete!“ Pedeps'a mea fù amãnata pentru cã sè pota servi de spectacu la mai multi omeni.

Cu una d'i mai inainte de terminulu supliciuului meu, scrisi aceste cuvinte lui Calistene: „Sum judecatu la morte. Trebue sè moru. Tote ideele ce mi-ai datu despre viitoria mea marire au disparutu d'in spiritulu meu. Asiù fi doritu a alinã suferintiele unui omu cã tine.“

Presape, carui-a incredintiasem scrisorea mea, mi aduse acestu respunsu: „Lysimachu, daca dieii au otaritu cã tu sè domnesci, Alesandru nu ti-pote luã vietia; cãci omenii nu potu resiste vointiei dieiloru.“

Aceste cuvinte me imbarbatare; si reflectandu intru mine

blicu. — De multa te asceptu D. Capusiene sè te intorci de la calea cea ratecita pre care caletoresci, inse fudulitatea si arogantia — voindu cu sil'a a te obrude de conducatoriu si a te innaltia preste nivelulu totoruru-a — nu te lasa, si putina sperantia am de reusire.

Pãna mai este dara tempu de penitentia recugeta cãci eccã ti-dau spre scientia „Reminescere præteritorum, age præsentia, sed cave futuris“ ceea ce pre romanã este: aduti aminte de cele trecute, lucra in presente, si te teme de venitoriu.

Cã unulu care totu de-a-n'a am tianutu si tianu, cã Concordia fratiesca in contielegere, e unulu d'intre factorii cei mai vitali ai prosperarei si consolidarei, unui poporu cerca-tãtu de atãtea calamitati, precum e si popornlu d'in Comuna Margãlui, mi ieau voia cu cea mai cordiale amore a te rogã atãtu pre dta Dle Capusiene, cãtu si pre amicii dtalle de principie, cã de cum-va aveti ce-va simtiu adeveratu national, si ve jace asiè tare la anima educarea si crescerea tenerei generatiuni, sè cereati reulu si lips'a unei scole, precum e si a Margãlui in alte locuri, èr nu a ve descareã de tote pre subscrisulu; de-ora-ce subscrisulu e liniscitu in conscientia, avendu pace cu sine si cu Ddieu, facundu tote ce a potutu, inse fara de a buciunã in lumea larga; avemu superiori, cari singuri sunt judecatorii in astfelu de cause.

Inse D. Capusiane pãna un'a alta ar' fi consultu sè ne marturisim unulu altui-a pecatele nostre, si in sensulu si spiritulu S. Scripture, dara acèst'a pre la noi nu se intempla, singuru d'in caus'a „domnei ambitiuni,“ ce in gradulu superlativu te predomnesce. De unde dara cu dorere trebue sè-ti marturisescu, ceea ce si dta ar' trebui se scfi cã: daca am fi condusi cu totii intru toti pasii nostri in caus'a scolara, de acelu motoru mare alu binelui intru crescerea tenereime, ce lu-numim cu frumosulu nume „concordia“ pentru a carui onore si eternizare, strabunii nostri redicara temple si statue, in astfelu de casu mi place a crede, cã facia cu tote impregiurãrile nefavoritare in cari te afii de presente ne recunoscundu-te Cantore, amu stã si mai bine, si cu caus'a scolara locale, de cum stãmu de presente, inse si asiè lauda domnului! cã-ci nu e de peritu; cãtu despre dorintia-ti fierbinte de a te recunosc de cantore in Margàu, cã sè te potu mangaiã a si-face si acèst'a, inse acèsta sta in poterea unui Congressu, care singuru are dreptulu d'a regulã parochiale si a statori beneficiile, si celelalte competinte ale totoruru fuctionariloru besericesci cu atãta mai vertosu cã-ci la Margàu, numai Congressulu de multu doritu ti-o va potè implini.

D. Capusianu dice mai de parte in corespondintia sa cã notariulu d'in acèsta comuna, de-si e Sașu de nationalitate, totu-si mai multu i jace la anima progressulu culturrei acestui poporu, bine fie, si asiè, dara e sciutu: ca ce e strainu nu se lipescu. . . . apoi cã singuru notariulu are de

cã omenii cei mai fericiti si cei mai nefericiti sunt in asemenea mesura incungiurati de man'a lui Ddieu, me resolvii de a me conduce nu prin sperantiele mele ci prin barbatia mea, si de a aperã pãna in cele d'in urma una vietia, carei-a i erau date promisiuni atãtu de mari.

Me dusera la loculu de lupta. In giurulu meu erã poporu nenumaratu, care se adunase pentru a fi martoru barbatiei sèu spaimiei mele. Numai decãtu lasara a supr'a mea unu leu. Mi-am infasiuratu manteu'a in giurulu bratiului meu: i pusei inainte acestu bratiu, elu voii a-lu inghitì; eu i apucau limb'a, i-o rupsei, si lu aruncau la petiorele mele.

Alesandru, d'in natur'a sa, iubiã faptele de barbatia: elu admirã resolutiunea mea; si acestu momentu i redede sufletulu seu celu mare.

Elu me chiamã la sine; si tindiendu-mi man'a: „Lysimachu, mi-dise elu, eu ti-dau era amicitia mea, redã-mi-o si tu a ta. Man'a mea te-a silitu numai sè faci una fapta carea lipsece vietiei lui Alesandru.“

Eu primii gratia regelui; adorai decretale dieiloru si asteptam promisiunile loru fara a le cercã nici a fug de ele.

Alesandru mori, si natiunile supuse erau fara domnu. Fiii regelui erau inca copii mici; frate-sau Ardeu remase in tota vietia sa imbecilu; Olimpiada nu aveã decãtu temeritatea animeloru debile, si totu ce erã crudime, erã pentru ea barbatia; Roxan'a, Euridice, Statir'a, erau confundate in dorere. Toti, cãti erau in palatiulu regescu, sciau plange, dar nimenea nu sciã domni. Beliducii lui Alesandru si-indeptara deci privirile spre tronulu seu, inse ambitiunea fia-carui-a fù infrenata prin ambitiunea totoruru-a Impartiramu dara imperiulu intre noi, si fia-carele credea a fi primitu premiulu fatigeloru sale.

Sortea me facu rege alu Asiei; si acum'a candu potu tote, am mai mare trebuintia cã ori-cand de suaturile lui Calistene. Bucuri'a sa mi-apune cã am implenitu atare fapta buna, si supararea sa mi dice cã am de a reparã ce-va reu. Elu este in re poporulu meu si intre mine.

Eu sum regele unui poporu care me iubescu. Parintii de familia dorescu lungimea vietiei mele cã a copiiloru lor; copiii se temu de a me perde, precum se temu de a-si perde parintii. Supusii mei sunt fericiti. S.

a-i multiamf in multe privintie intinderea manei de ajutoriu, acést'a dicundu-o chiaru dlu Capusianu, mi pare forte bine, că si-duce amente barema de unu ajutoriu inse „si t a c u i s s e s.“ — Si cum sè nu multiamesci notariului, carele in urmarea unei trafice a dtalle facuta la Clusiu, te-a scapatu de o mare rusine si calamitate. — Cătra fine dice totu D. Capusianu că la comand'a mea s'au facutu una suplica, s'au adunatu poporu in casa' judelei comunnal: Ioane Unguru, si s'au facutu completu, că se-lu scotemu afara d'in comuna, si apoi aretandu-si meritele puse pre altariulu natiunei, si că s'a nesuitu a-si implin' cu tota conscientiositate misiunea onerosa de instructoriu alu tenei generatiuni (ipsisima verba) domne feresce! — aceste mi-le reseru cu alta ocaziune, candu apoi voiu fi silitu a face istoricul' pasu alu D. Capusianu inainte de venirea la Margău, si dupa ocuparea statiunei de invetiatiu.

Cu acestea la revedere, D. Capusianu in Margău!

A l e s a n d r u F o d o r u,  
parocu si direttore scol. conf. gr. cat. a  
Margăului.

Ghierl'a, la 14. octomvre, 1872.

Dupa-ce am perlesu corespundint'a d'in Naseudu, aparuta in Nr. 91 alu acestui pretiuitu diurnalu, care atinge pre ven. consistoriu ghierlanu, condemnandu procedur'a lui facia cu primirea teologilor, am totu acceptatu, că vre o péna multu mai forte si destera de cătu a mea, va dá o deplina informatiune despre tota starea lucrului; inse vedindu că lucrulu se dá uitare, te rogu dle Redactoru se binevoiesci a-mi concede sè me adresezu cătra „Somesianulu“ subscrisu in corespundint'a prementionata.

Dle Somesiane! candu ai scrisu corespundint'a d'in castiune, ore adusu-ti-ai aminte de regul'a recte judicandi, dupa care nimene, nici candu si nici in o impregiurare nu pote dejudecá unu lucru cu siguritate pâna-ce nu-lu cunosee d'in tote partile, adeca pâna-ce nu sta subjective si nu objective in relatiune cu mintea? Eu credu că nu. Deci, daca voiesci, că in venitoriu sè treci in antea on. publicu de unu informatoriu fidelu, te rogu propter bonum fama, fi bunu si nu te basá pre „d u p a c u m s e a u d e“ (propria fasio), ci mai inainte de tote ti-casciga deplina notiune despre lucrulu, care voiesci a-lu supune judecatii. Dar' sè nu-ti tienu eu lectiuni, ci se ne intorcemu la lucru.

Dta dle Somesiane ai scrisu: „cu acést'a ocaziune voiu a insemná si a aduce la cunoscint'a publicului unu lucru curios.“ — voinda a intielege procedur'a ven. consistoriu ghierlanu. — Eu desfasurandu partile acelu lucru ti-voiu aretá că acelu-a nici de cătu e curiosu, ci e unu ce proacuviosu; fi cu atentiune!

Consistoriulu ghierlanu [dupa-cum in casu de lipsa a justificărei aru poté aretá protocoalele concursuale] totu-de-a-un'a, incependu de la anulu infiintării seminariului domesticu, 1858, in linia prima a primitu si va primí ex principio, pre tinerii, cari a depusu esamenulu de maturitate cu eminentia, fãra că sè fie cu privire la tinenturi; si-ai pre de acesti'a, daca s'au portatu bine si in teologia, i-a aplicatu si i aplica unde vede de bine si de salutaru pentru diecesa: chiaru precum a aplicatu pre parintii Balu, Harsiani etc. amintiti de dta in corespundint'a castiunata. D'in care te poti convinge pre „deplinu“ ca diecesa e o corporatiune a carui organu administrativu e consistoriulu, care d'entre concurenti are de a primí in senulu clerului pre cei mai abili fãra privire la tinentu, si dupa absolvire é' ai aplicá unde va fi lipsa, fãra privire care unde e nascutu; deci: credint'a ta te a mantuit! — É' incătu pentru cei cu calculi mai de midilocu, (de cari la tote concursurile au fostu desu), cu ocaziunea primirei, s'a luat in consideratiune tinenturile, jurstãrile locali si unele indigintie diecesane, reclamandu acést'a divergint'a beneficioloru si a poporului diecesanu.

Si cei cu calculi debili de totu, sèu fãra matura a fostu si voru fi respinsi de totu, si cu cari s'a facutu ce-va exceptiune numai conditionate s'a primitu, chiaru precum fure primiti si cei duoi d'in districtu memorati de dta, cari la concursulu d'in annulu 1871 nu au fostu avutu testimoniulu de maturitate, si numai la multele loru rogãri si geluiri fure primiti cu conditiunea carea că unu membru alu comitetului trebe sè-ti fie cunoscuta.

Dta de miri că unu teneru d'in districtu a fostu ferice a gustá in cursu de trei ani stipendiulu funduriloru granitieresci, dar' candu ti-voiu numi si trei si patru — de vei poffi, — cari au avutu stare materiale mai bunisiora, portare morale esemplare si au absolvitu cu calculi eminenti câte doue si trei cursuri teologice pre spesele proprie, numai d'in causa, că in loculu loru se pota primi altii mai lipseiti de midilocole subsistentiale si in tota privint'a tineri buni — tunc desines mirari; si de ai avé numai atãta bunavointia si charitate crestina, cătu e unu grauntiu de mustaria, vei dtce: intru adeveru intieptiesce si crestinesce lucra si procede ven. consistoriu ghierlanu; veí recunosce, că lucrulu care mai inainte ti-a fostu unu ce cuviosu, nu e alta ce decãtu unu lucru curiosu. Apoi aceea, că ven. consistoriu se primésca pre spesele seminariale si gozulu districtului chiaru cu delaturarea altoru tineri mai buni, aceea sum prea convinsu, că nu o poftesci nici insu-si dta. Acum, cam de-o-data sunt tineri d'in districtu in nu-

meru destulu de frumosu primiti pre spesele seminariale, si asiè nu ai nici o cauza de a te plange.

Apoi te geluesci, că in consistoriu nu sunteti bine reprezentati.

Acést'a geluire, daca ai fi justu, ai vedé insu-ti că nu are locu, de-ora-ce toti dnii protopopi d'in Transsilvania sunt assessori consistoriali, cari totu-de-un'a au locu si votu in consistoriu, si cari in tota sambat'a si marti'a potu partecipá la siedintiele consistoriale, si asiè daca aru vení numai cei de prin vecinate, nu numai că n'ati avé numai unu votu, ci ati fi chiaru in maiortate. — Aceea că de presentu sunt mai bine reprezentati in consistoriu ungurenii, nu sunt cans'a ei, ci tinenturile, cari la formarea acestei diecese n'au avutu barbati capabili pentru de a poté cu receruta devotatiune si demnitate ocupá onorificele staluri canonice. Acést'a dar' s'a intemplatu asiè d'in indigint'a barbatiloru, si fi preconvinsu, că toti dnii canonici sunt parinti buni totoruru, si toti locra umbriti de Spiritulu santu, nu numai pentru bunastarea si prosperarea unei parti a diecesei, ci pentru toti in genere; sèu dora dta voiesci prin atins'a particularitate de „unu votu,“ a inculpá pre cutareva rm. d. canonicu, că e preocupatu de particularismu acést'a nu o potu presupune. Ba, dle Somesiane! de amu voi sè fimu justi, acést'a impregiurare — voindu a ne dimitte dara pre aren'a particularismului — nu numai că nu o amu desaprobat, ci chiaru aru trebú sustienuta numai ex titulo justitiae, ca daca va fi episcopi'a si pre venitoriu in Ghierl'a, atunci maiortatea in consistoriu sè stee d'in cei ce sunt d'in partile mai departate, (daca eum-va acele cercuri aru avé barbati abili pentru ocuparea staluriloru) si de aru fi pusa altu unde-va de aici atunci vice versa: de-ora-ce protopopi d'in juru totu-de-un'a cá assessori aru poté partecipá in consistoriu. Dar' acestea sunt verba quae per aerem volant; inse binele a. beserice, salutea credentiosiloru si responsabilitatea inaintea lui Ddieu si a omeniloru pastorirea sufletesca, care. cum dtce unus. pari nte est ars artium, acestea nu au suferitu, nu suferu si că trebe nu sè suferu vre-odata că se puna otaru unoru barbati, cari sunt chiamati de prevedintia spre diregutori'a, care si umeriloru angeresci aru fi grea de a o portá.

Si asiè, fie cine-va d'in Ungari'a de nascere, si chiaru d'in Turci'a si daca se va aflá mai aptu, mai probatu si de unu mai mare interessu pentru binele a. beserice, acelu-a va fi preferitu si trebe sè se prefere indigenului, carui-a i lipsescu calitãtiele recerute spre demn'a implinire a diregutoriei diregutorieloru. Si d'in acestu punctu de vedere, iabite Somesiane, vedi si-dta pentru ce nu e cu privire ven. consistoriu la tinenturi cu ocaziunea primirei tineriloru eminenti. Si de aci poti deduce, că nu numai acestu ven. consistoriu, ci si tote discasteriele de sub sore numai asiè trebe sè proceda si altu-cum nu, pâna-ce voiescu a remané juste, si pâna candu nu voiescu a-si sepá sie-si grop'a: intre barbatii cei slabi se alég'a, é' pre cei escelenti sè-i respesteze si prefere.

In urma dta dle Somesiane ameninti, că de nu va cere ven. consistoriu sfatulu dtale in procedur'a si agendele sale, atunci vai! Acheronta movebis.

Nu crede, te rogu, că ven. consistoriu e asiè timidu, că redicundu-ti dta peler'i'a in bata sè-lu faci că sè fuga mancaudu pamentulu, é' dta sè ridi in pumni de dinsulu, nu cr. de dtcu, că-ci este facta de multu cunoscuta, că acei-a cari nu dau pre religiune nici duoi patori, acei-a amenintia cu confessionalismu si d'in o parte si d'in alt'a: unitu că se va desuní et vice versa. Câte caruri de aceste! dar' cunosce lumea si ven. consistoriu pre d'alu d'acesti-a si la noi nu au nici o trecere, in ala caroru numeru si dta. Somesianule, prin citatiunea d'in finea corespundintiei mentionate te ai inolatu. — De altmintrea bine sè ni insemnamu cu totii, ca binele nostru, stim'a si valorositate nostra facia cu alte natiuni conlocutorie numai atunci se va redicá si va avé pondu, daca constatuindu-ne fratiesce in mutua charitate, vomu fi prudenti; é' de vomu fi noi cu rancore unulu asupra altui'a, atunci de buna seama, de aru posiede cine-va nu numai muntii, ci chiaru si marile, dtlele nostre a totoruru sunt numerate. Vale!

## VARIETATI.

\*. [„Program'a“] a trei'a a gimnasiului superioare romanescu (granitierescu) gr. cat. d'in Naseudu, pre an. scol. 1871/2, care ni s'a trasmisu in dtlele aceste, contine continuarea disertatiunii compuse cu multu studiu de dlu directoriu gim. Dr. Ionu M. Lazaru „despre liberulu arbitriu alu omului consideratu atãtu in sine cătu si in relatiune cătra grati'a divina“, in doue colonne, latinesce si romanesce, si ocupa 43 pagine mari. Pre alte 20 pag. apoi sunt scriile scolastece, interesante si necesarie, instrate dupa literele alfabetului. Aici aflamu numele a 13 professori si activitatea loru dezvoltata cá atari. Asemenea a coloru 169 studentu, cu loculu loru de nascere si progressele, cari le-au facutu. D'in acesta rubrica vedemu, că au fostu 165 romani, 3 germani, 1 unguru; 50 eminenti, 77 cu prim'a, 21 cu secunda, 2 cu tertia; 19 au parasitu gimnasiulu in cursulu anului. Maturisanti au fostu 8, au reesitu 1 cu precelentia, 3 cu lauda, 3 rite maturi, 1 de ajunsu maturu. Stipendie de statu a avutu 1; de la Assoc. ard. 1; romantianu 1; bobianu 1; éra d'in fondurile scolastece granit. d'in Naseudu

88 fi de granitieri. Dupa aceea aflamu: planulu de invetiamentu in cele 8 classe gimn. d'in care vedemu, că s'au intrebuintatu urmatoriele manuale romane: Compendiulu gramaticiei romane, Elemente de poetica metrica, Elemente de limb'a romana, tote de dlu Tim. Cipariu. Lecturariulu lui Ar. Pumnulu, a lui Visariunu Romanu si Zach. Boiu. Gramatic'a latina a lui I. M. Moldovanu, magiaru a lui Octaviu Baritiu. Doctrin'a relig. a lui Gavr. Popu. Istori'a naturala a lui S. Mihalescu, Sintass'a, lecturariulu si geograf'i universaria a lui G. Munteanu. Dupa aceea urmeza raporturile speiale despre biblioteca, museu, si societatea de lectura, in care s'au cetitu si criticatu 21 operate proprie si 2 imitatiuni si s'au tinentu mai multe declamatiuni; starea cassei si a bibliotecei este in ordine si se redica dupa potentia. In fine, una apendice, ni presinta conspectulu despre scelele primarie cu trei seau patru classe elementarie de la Naseudu, Zagr'a, Sangeorgiu, Monoru si Borgo-Prundu, cercetate de 700 baieti si fetitii. Bunastarea totoruru acestoru institute ne indreptatiesce la cele mai frumoase sperantii. Didactrulu la gimnasiulu de Naseudu e stersu cu totulu. Acést'a programa sersesce spre oncre totoruru romaniloru si fia-carui naseudénu, bravu romanu granitieru. Dée ceriulu sè potemu vedé astfelu de programme la multe si la tote gimnasiile nostre romane.

\*. (Contribuiri.) Dlu Alimpin Barboloviciu, v.-protopopu gr. c. alu tractului protop. Giula, ni tramise opre publicare urmatori'a consemnatiune a contribuitorulu si ofetelorulu, incurse in favorulu creării unui fondu pentru infiintarea si sustinerea unei Academie romane de drepturi. Ionu Baldi parocu in Giula, Ionu Popu par. in Huseu-Macicasiu, Ionu Popu par. in Barbutiu, Elia Getie ur. in Dragu, Ionu Colcieriu par. in Fodor'a magiara câte 1 fl. v. a. Vasiliu Bene par. in Sinteu si poporulu romanu câte 3 fl. Franciscu Lemeni poses. in caratore prim. si pop. rom. d'in Fodor'a mag. câte 3 fl. Basiliu Olteanu par. in Ujfalculu mag. 2 fl. pop. rom. 3 fl. Ionu Moldovanu par. in Ascileulu miu 10 fl. pop. rom. 2 fl. Alimpiu Barboloviciu par. si protop. in Borsia 5 fl. 10 cr. popor. rom. 10 fl. Poporulu rom. d'in Valasutu 2 fl., d'in Barbutiu 2 fl., d'in Giula 1 fl. 70 cr., d'in Huseu-Macicasiu 1 fl. 30 cr., d'in Coacin 2 fl., d'in Sanmartinu-Macicasiu, d'in Badoacu, d'in Adalinu câte 1 fl., d'in Ciomofai'a 90 cr. Sum'a: 62 fl. v. a.

\*. (Descoperire.) Lumea intrega de seculi, ba dora chiaru de la inceputu a fauritu si n'a mai slabitu d'in asertiunea, că muierile vorbescu mai multu de cătu barbatii. Inse nu este asiè, ci barbatii simplamente asculta mai multu.

\*. (Aventura a unui naturalistu.) Pre cum scimu, naturalistii Ungariei s'au adunatu dtlele trecute la Mohadi'a. Unulu d'in acesti scrutatori ai naturei se preamblá pre strada si observá, că unu tieranu nu lu-lasa d'in ochi; se intorse deci spre elu si lu-intrebá, ce voiesce? Tieranulu dupa ce intielesse, că si dlu acestu-a este unulu d'entre naturalisti, lu-chiamá la sine acasa. Invetintulu dnu, netemendu-se de ce-va reu, se duse. Ajungundu in curte, tieranulu lu-duse la cotetiu, si lu-intrebá pre naturalistulu, că de ce nu se ingrasia porcii lui cu tote cá li da buna si destula mancare? Invetiatulu statea uimitu. Fét'a tieranulu! intre aceea inse lu-trase pre tatalu ei de manecariu si i dtse: „Lasa-lu tata, neci elu nu va face grase scrofele nostre, sèu nu vedi, că si elu este că una scandura!“ Invetiatulu nu i-a trebaitu mai multu si se luá pre picioru, fãra a mai acceptá onorariulu visitei.

\*. [Espusetiune de pome.] Renniunea economica a sasiloru d'in Ardélu arangia dtlele trecute in Sabiu, una espusetiune de pome. Participantii au fostu multi, atãtu sengurateci cătu si corporatiuni, d'in tote tinenturile, unde locuescu sasi. Astfelu singuru comunitatea Sinculu-Mare a presintatu la espusetiune 102 specie de pome.

\*. [Diuariulu „Propaganda“], care a apparutu pâna acum'a in Veneti'a, de acum incolo va apparé in Rom'a, cu numirea: „Dacia traiana.“ Ad es'a administratiunii este: Amministrazione del giornale romeno „Dacia traiana.“ — Rom'a. Piazza Borghese, pesso la tipografia Giuseppe Aurelli.

\*. (Despre espusetiunea d'in Vien'a.) Dlu Ladislau Korizmic, presedintele comitetulu esecutoriu ala comisiunii pentru espusetiunea d'in Vien'a, raportá in siedint'a de la 23. sept. despre rezultatele lucruriloru de pâna acum'a. D'in raportulu acestu-a aflamu că d'in Ungari'a, Croati'a si Ardélu s'au facutu pâna acum 4700 presintãri; 3471 d'in Bud'a-Pest'a si 1229 d'in celelalte orasie si comunitãti. Tierele amintite la neci una espusetiune n'au mai fostu asiè de bine reprezentate. Cu dorere inse trebe sè observamu, că d'in Ungari'a, d'in comitatele romane: Cetatea-de-Petra, Crasn'a si Ugocia; d'in Ardélu, d'in scaunele: Rupea, Orestia, Sabesiu, Mercuri'a, Sincu-Mare, Mediasu, Pretoriu, Biserica-Alba; d'in districtele: Fagarasiu si Naseudu; d'in comitatele: Sosnoculu-interioru si Alb'a-de-susu nu s'a presintatu neci unu sifetu de omu. Case de plugari voru fi 5 la espusetiune, romana, croata, nemtiesca, secuntesca si magiara, dara numai sub conditiune, că spesele necesarie pentru construirea si, in parte, pentru provederea acoloru case la espusetiune, cu tote apartinentiele, sè le porte guvernulu.

\*. [Denumiri.] Dlu Ionu Candrea, fostu professoriu suplente la Dev'a, este numitu professoriu ordinariu nedefinitiv, si dlu Teodoru Petrisioru, fostu secretariu la directiunea scol. d'in Dev'a, este numitu professoriu suplente nedefinitiv la institutul d'in Dev'a.

\*. (Alegeri de deputatu.) In Abrudu (Ardelu) candidatul part. drepte, Carolu Torma, a obtienutu 187, Aless. Hegedus, candid. stangei 161 si Vil. Zeigmond 91 voturi. Neavendu neci anulu majoritatea necesaria, nou'a alegere intre cei doi d'antai s'a desfiptu pre 12. noemvre a. c. — In Temisior'a s'a alesu in locul ministrului de finantie Kerkapoly, guvernamentulu Vargits, advocatu cu 730, contra dlu Misiciu, cand. oppositiunii, care obtienu 310 voturi. — In cerc. Nádudvar s'a alesu deputatu dietale Emericu Ivanca, d'in stanga centrala, cu maiortate de 396 voturi, contra lni Stefanu Patay d'in stanga estrema. — In Soproniu s'a realesu Aug. Tréfert, ministrulu cultetoru si alu instructiunii publice.

\*. (La mortea papei) se observa urmatoria ceremonia oficiala: Mai antai se inconoscintea cardinalulu camerariu si acestu-a se presinta petrecutu de vre-o cati-va prelati. Lu-agraesce de 3 ori pre pap'a dupa numele defunctului, si daca nu capeta respunsu, iè unu ciocanu de osu de elefantu in forma de limba si bate cu acestu-a de trei ori pre fruntea cadavrului. Prin aceste mortea papei s'a constatatu, se iè protocolu judecatorescu si numai de catu lu-inconoscintea pre senatoriulu romanu, care ièse apoi d'in chili'a laterala ia care a asceptatu. Cardinalulu rumpe apoi anelulu de pascariu si senatoriulu dice: „De acum incolo ièu in manele mele guvernarea Romei.” In fapta inae nu o iè, ci se multumesce, ca se rentorce in capitolu si demanda se se traga campan'a cea mare, dupa care apoi se pornescu tote campanele Romei. E cam curiosu, ca campan'a d'in capitolu, care vestesce mortea papei, anuncia si inceputulu carnevalului.

\*. [Descoperirea unui momentu romanu.] Unu proprietariu d'in Soproniu, sapandu in gradina sa pentru a face gropa a datu de o lespede mare de petra, care formá coperisiulu unui sarcofagu. Omenii, in sperantia d'a afla tesauri colossali, n'au disu nimenui nimicu, ci se nesuieu d'in tote poterile a imbucatafi acea lespede. In sarcofagu au aflatu, nu ce au asceptatu, ci unu spectru (oglanda) de metalu, pre bine conservatu si delicatu lucratu; apoi unu acu de metalu pentru peru, in form'a sfrederului care lu-intrebuintiau femeiele romane spie a si-tiené la-olalta incarcaturele de pre capu; si alte meruntisuri mai pucinu rare. Barbatii de specialitate opineza, ca sarcofagulu aflatu, ar' fi fostu se fia locul de repansu eternu alu unei vergure, care, pucine dille innainte de ce s'ar' fi maritatu, a trecut la cele eterne.

#### Invitare de prenumeratiune

La tomulu II. alu „Cuventarilorubesericesci” a subscrisului, care, de-si anuciatu inea in an. 1869., pentru mai multe cause si pedece prin densulu nedelaturavere, nu s'a potutu dá sub tipariu pana acum.

Acestu tomu, cam de 20 cole tiparite, va cuprinde in sine predice pre Dominecele d'intre St. Pasci si Rosalie: mai departe pre Dominecele dupa Rosalie pana la Dominec'a 22—23, apoi doue predice de serbatori, cari remasera afara d'in tom. I., anume pre diu'a St. Apostoli Petru si Pavelu, si pre diu'a St. Nicolae.

Pretulu acestui tomu va fi 2 florini v. a., d'in care diumetate, adeca 1 fl., e de a se platí cu ocaziunea prenumerarii, era restulu de 1 fl. cu ocaziunea primirei opului prin posta. Prenumerarea cu pretulu amintitu e de a se tramite de-a-dreptulu la mine in Logosiu, si inca catu se pote mai curendu, pentru ca se me potu orientá in privintia numerului esemplarielor tiparinde.

Ar' fi de recomandat, ca cercuri anumite (d. e. celea protopopesci) se se prenumere la unulu si acelu-a-si colectante, ceea ce multu ar' inlesni atatu strapunerea prenumeratiunilor, catu si espedarea opului la tempulu seu. Domniloru colectanti li-se apromite d'in 10 esemplarie prenumerate unulu gratis.

Domnii prenumeranti sunt rogati a-si tramite incoce numele, caracterulu, posta ultima scrisa in modu legibilu.

Observ. Acei Domni, cari inea in an. 1869 s'au fostu prenumeratu la acestu tomu II. si banii totu atunci i-au si strapusu, fara se-i fi reprimitu mai tardiu, cu acest'a se socotu ca prenumerati.

Logosiu, 1./13. octomvre, 1872.

Michaile Nagy,  
canonicu lectore.

#### Sciri electrice.

Constantiniana 15. oct. Essad pasia, ministrulu de marina, este numitu ministru de rebelu si la marina supplinitu de Mustafa pasia.

Nou-Iorceu, 16. oct. Representantii districtelor in cari se afla petroleu au decisu a nu esplota isvorele de petroleu pana atunci, pana candu pretulu petroleului nu se va urca la 5 dolari pentru obute.

Zagrabia, 16. oct. Toti membrii deputatiunii regnicolarie au caletoritu la Pest'a, la seditia de mane.

Bucuresci, 16. oct. Ministrulu a creatu unu ordine militariu pentru officieri; forte multi sunt degia decorati cu elu. Port'a protestu cu tota energi'a.

Neuplant'a, 17. oct. Advocatulu Kondorosy s'a alesu deputatu dietale cu majoritate de 175 voturi, contra lui Pavloviciu.

Madridu, 17. oct. Dupa o splendida vorbire a ministrului Zorilla, congressulu primi adres'a cu 205 contra 68 voturi.

Zagrabia, 17. oct. D'in motivulu, ca nu s'a decisu a supra reclamatiunilor, partid'a nationala nu va lua parte la alegerea de la Jaska, ci se va nisui ca acea alegere se se nulifice.

Bucuresci, 17. oct. Aici domnesce crisa ministeriala in urm'a unei note a marelui viziru, in care acestu a protestesca contra mai multoru intreprinderi ale acestui cabinetu.

Madridu, 17. oct. Insurgentii de la Ferrol nu asceptara ataculu, ci fugira in disordine spre Seijo, care e pazitu de carabinieri; trupele regesci occupara arsenalulu si facura 500 prisionieri.

Belgradu, 18. oct. In scupcina s'a facutu propunerea, a concede jidoviloru numai Belgradulu ca locu de domiciliu. Guvernulu d'ise, ca elu neci va immultu neci impucina drepturile jidoviloru.

Leopole, 18. oct. Coler'a devine totu mai veheminte in Galicia resaritena.

Roma, 18. oct. Scirea, ca officiele postale francese nu primescu bani pentru Roma si teritoriulu romanu cauzeza aici consternatiune mare.

Zagrabia, 18. oct. Diet'a croata se va amená pana la 3. aprile anulu venitoriu.

Belgradu, 19. oct. Respunsului regelui George d'in Grecia, relativu la scrisorea, prin carea principele Milanu i-a facutu cunoscutu ca a luatu in man'a sa franele guvernarii, — asigura pre principie despre cea mai caldurosa simpatia a sa si preste totu a greciloru. Respunsulu este redactatu in modu amicalu. — Ministrulu de esterne a prezentatu scupcinei conventiunea postale cu Romania.

#### Burs'a de Vien'a de la 18. octomvre, 1872.

5%, metall.	65.30	Londra	108.50
Imprum. nat.	70.40	Argintu	107.25
Sorti d'in 1860	102.—	Galbenu	5.22
Act. de banca	930.—	Napoleond'or	8.70
Act. inst. creu.	332.30		

Propriet., edit. si red. respundiet: **ALES. ROMANU.**

1764.  
a. 10.

#### Concursu.

D'in credintiarea comisiunii municipale a districtulu Cetatei-de-petra, la statiunea de padarariu cu 800 fl., si la cea de veterinariu cu 300 fl., eventualminte cu 360 fl., cari s'au sistemisatu d'in partea comisiunii municipale, si apprabatu prin ministeriulu de interne sub Nr. 19,236, prin acest'a deschidu concursu cu urmatoriele conditiuni.

1. De la concurentii la aceste statii se pottesce: diploma, doi anni de prassa, si pre langa limb'a magiara, cunoscentia perfecta a limbei romane.

2. Cei ce voru fi alessi, sunt detori a locu in oppidulu Siomecut'a-Mare, ca centru alu districtulu.

Doritorii de a occupá aceste statii, prin acest'a se provoca, ca petitiunile loru bine instruite, adresate ca tra subscrisul vice-capitanu, pana in 15. noemvre, annulu currintu, se le tramita, incunoscentiandu-se totu deodata, cum-

ca aceste statii se voru conferi prin alegere in congregatiunea cea mai de aproape, ce se va tiené dupa espirarea terminulu de concursu.

Siomecut'a-Mare, in 6. octomvre, 1872.

Paulu Dragosiu,  
vice-capit. distr. Cetatii-de-Petra.

#### Avisu.

Subsemnatulu are onore a aduce la cunoscentia onor. publicu romanu, cum ca a deschisu pre piati'a Logosului in cas'a dlui **Panaiotu**, una negotiatoria de marfuri fellurite, anume: de **spiciera, manufacture** si de **Nirenberg'a**.

Atatu isvorele d'in cari am trasu acesti articli si de unde tocmai am sositu, catu si **calitatea si pretulu** loru celu catu se pote numai de moderatu, me indreptiescu a sperá de a fi onoratu cu ordinuri numeroase.

Recomandandu-me deci onorab. publicu atatu d'in locu catu si d'in impregiuru, me rogu totu-odata a me spriginu in intreprinderea mea dandumi concursulu potentiosu cu atatu mai vertosu, cu catu ca, **acesta este abia a 3-a firma romana** in acestu orasiu romanescu!

Comandele d'in afara le voiu efeptua cu cea mai mare promptitudine.

**S. B. Poppoviciu.** (2—3)  
(Nepotu repausatulu Iov'a Poppoviciu.)

## MANTELE DE PLOIA.

Pentru caletori, economi, officiali la calea ferrata si in genere pentru toti acei individi, cari prin ocupatiunile si affacerile loru sunt a-dese-ori espusi ploiei, este tare de recomandat Mantela de ploia anglesa genuina, d'in materia nou-ameliorata, nedestructibile si nepenetrabile de apa. Aceste mantelle intrecu in eleganta si durabilitate pre tote cate s'au fabricatu pana acum. Este apoi de insemnatu, ca mantellele d'in cestiune sunt cu totulu fara cusatura, prin urmare nici-odata nu voru ave trebuintia de reparatura, si sunt astfelu lucrute, incatu pre tempu frumosu se potu intorce si imbraca pre facia a dou'a ca redingata eleganta.

1 bucata in marime ordinaria, de 42 plocari lungime, costa 10 fl., fia-cari 2 plocari ulteriori costa 1 fl. mai multu, capuce [gluge] 1 fl. bucata.

Depozitu principalu alu fabricai Govin si fiu in Manchester.

**Lumina** **Lumina** **Lumina**  
**frumosu** **bunu** **eftinu.**

Cele mai noue lampe de petroleu, cu masinaria assecratoria, preabine construita, flacara fina in forma de fluture ca la lampele de gasu aericu (fiacara unei singure lampe luminezu catu 6 luminari); fara indoielea frumosa illuminatiune acesta, si totu-si 50 percente economia facia cu ori-care alta materia de luminatu. Si spre a impedece ori-ce concurentia s'au pusu pretiuri catu se pote de eftine, er' pentru calitatea cea mai buna se garanteza.

1 bucata lampa de cuina, completa, d'impreuna cu petroleu si festila, 45, 60 cr. 1 buc. lampa de cuina, de aninatu de parete seu de plafondu, completa, cr. 85, fl. 1.20, 1.50. 1 buc. lampa de chiliu, frumosa, completa fl. 1, 1.20, 1.50, 1.80. 1 buc. lampa prea-frumosu adjustata, completa, fl. 2, 2.50, 3. 1 buc. lampa de salonu, bogatu decorata, prea-fina, fl. 4, 5, 6, 8, 10. 1 buc. lampa de studeatu seu lucratu cu palaria fl. 1, 1.50, 2. 1 buc. lampa de parete pentru stauale, seu in anticamere (tinde) cr. 90, fl. 1.20. 1 buc. lampa de aternatu de grindi in stauale, tinde etc. cr. 90, fl. 1.50, 2. 1 buc. lampa de aternatu in fabrice, officine fl. 2, 2.50, 3.50. 1 buc. lampa de aternatu in sufragerie, preafine fl. 5, 8. 1 buc. lampa de aternatu in sufragerie, sorta prea-fina, bronzu auritu fl. 15, 20, 25.

Sub acestu pretiu alu lampeloru este d'a se intielege tota adjustarea, d'impreuna cu festila si sticla.

1 palarie de lampe, mice, de midilocu fine cr. 5, fine cr. 10, pre-fine cr. 15. 1 palaria de lampe de midilocu mari si de midilocu fine cr. 10, fine cr. 15, pre-fine cr. 20. 1 palaria de lampe sorta mare, de midilocu fina cr. 25, fina cr. 35, pre-fina cr. 45. 1 cotu festila de lampe cr. 4, 6, 8. 1 buc. forfeca de lampe, de ocelu cr. 25. 1 scutu pentru paleria lampel, d'a nu se arde, cr. 5. 1 scutu pentru sticla, d'a nu se sparge de caldura, cr. 10. 1 curatitoriu mecanicu pentru cilindru de sticla, cr. 20. 1 tassa d'a se pune sub lampa, prea-frumosa, cr. 20, 30. 1 fesu micu pentru lampa, in forme prea-frumose cr. 15, 25, 35. 1 scriptiu pentru aternarea lampeloru fl. 1.40, 1.80, 2.20. 1 cilindru de sticla cr. 4, 5, 6. 1 globu de sticla cr. 20, 25, 30. 1 flaconu de tinichea pentru 1 pundu de petroleu cr. 30, pentru 2 pundi cr. 50.

Cumperatorii cu redical'a capeta rabbatu de la

**A. FRIEDMANN,**  
Vienna, Praterstrasse, Parterre si etajulu I. [5—12]